

MOSKOVAN VÄLIRAUHANSOPIMUS 19.09.1944

Välirauhasopimus toiselta puolen Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin Yhdistyneen Kuningaskunnan sekä toiselta puolen Suomen välillä.

Koska Suomen Hallitus on hyväksynyt Neuvostohallituksen ennakkoehdon suhteiden katkaisemisesta Saksaan ja saksalaisten sotajoukkojen poistamisesta Suomesta ja ottaen huomioon, että tulevan rauhansopimuksen solmimista helpotetaan sisällyttämällä Välirauhansopimukseen eräitä tämän rauhansopimuksen ehtoja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton Hallitus ja Hänen Majesteettinsa Hallitus Isossa Britanniassa ja Pohjois-Irlannissa, jotka toimivat kaikkien Suomen kanssa sotatilassa olevien Yhdistyneiden Kansakuntien nimessä, toiselta, ja Suomen Hallitus, toiselta puolen, ovat päättäneet solmia tämän välirauhansopimuksen, jonka täytäntöönpanoa valvoo Neuvostoliiton Ylin Sotilasjohto, joka myöskin toimii sotatilassa Suomen kanssa olevien Yhdistyneiden Kansakuntien puolesta, ja jota jäljempänä nimitetään "Liittoutuneiden (Neuvostoliiton) Ylimmäksi Sotilasjohdoksi".

Edellä olevan perusteella Liittoutuneiden (Neuvostoliiton) Ylimmän Sotilasjohdon edustaja kenraalievosti A.A. Shdanov ja Suomen Hallituksen edustajat ulkoasiainministeri Carl Enckell, puolustusministeri jalkaväenkenraali Rudolf Walden, Yleisesikunnan päällikkö jalkaväenkenraali Erik Heinrichs ja kenraaliluutnantti Oscar Enckell asianmukaisesti valtuutettuina ovat allekirjoittaneet seuraavat ehdot:

1. Sotatoimien lopettamisen yhteydessä Suomen puolelta 4 päivänä syyskuuta 1944 ja Neuvostoliiton puolelta 5 päivänä syyskuuta 1944 Suomi sitoutuu siirtämään sotajoukkonsa vuoden 1940 Neuvostoliiton ja Suomen välisen rajan taakse, sen mukaan kuin on määrätty tätä sopimusta seuraavassa liitteessä (katso liitettä 1 artiklaan).

2. Suomi sitoutuu riisumaan aseista 15 päivään syyskuuta 1944 jälkeen Suomeen jääneet saksalaiset maa-, meri- ja ilmavoimat sekä luovuttamaan niiden henkilöstön Liittoutuneiden (Neuvostoliiton) Ylimmälle Sotilasjohdolle, jonka tehtävän suorittamisessa Neuvostoliiton Hallitus antaa Suomen Armeijalle apua.

Suomen Hallitus sitoutuu myös internoimaan sen alueella olevat Saksan ja Unkarin kansalaiset (katso liitettä 2 artiklaan).

3. Suomi sitoutuu asettamaan Liittoutuneiden (Neuvostoliiton) Ylimmän Sotilasjohdon vaatimuksesta Suomen etelä- ja lounaisrannikolla olevat lentokentät kaikkine laitteineen sen käytettäväksi Neuvostoliiton ilmavoimien tukikohdiksi siksi ajaksi, mikä on tarpeen ilmasotatoimia varten Virossa olevia saksalaisia sotajoukkoja ja Itämeren pohjoisosassa toimivia Saksan laivastovoimia vastaan (katso liitettä 3 artiklaan).

4. Suomi sitoutuu asettamaan armeijansa rauhanaikaiselle kannalle kahden ja puolen kuukauden kuluessa tämän sopimuksen allekirjoittamisesta (katso liitettä 4 artiklaan).

5. Suomi, joka on katkaissut kaikki suhteet Saksaan sitoutuu myöskin katkaisemaan kaikki suhteet Saksan vasallivaltioihin (katso liitettä 5 artiklaan).

6. Neuvostoliiton ja Suomen välillä Moskovassa 12 päivänä maaliskuuta 1940 solmitun rauhansopimuksen ehdot saatetaan jälleen voimaan tästä sopimuksesta johtuvin muutoksin.

7. Suomi palauttaa Neuvostoliitolle sen 14 päivänä lokakuuta 1920 ja 12 päivänä maaliskuuta 1940 tehtyjen rauhansopimusten mukaisesti vapaaehtoisesti Suomelle luovuttaman Petsamon alueen sen laajuisena kuin se on määritelty tämän sopimuksen liitteessä ja merkitty sopimusta seuraavaan karttaan (katso liitettä 7 artiklaan ja karttaa 1:500.000).

8. Neuvostoliitto luopuu Hangon niemimaan vuokraoikeuksistaan, jotka myönnettiin sille Suomen ja Neuvostoliiton välisessä rauhansopimuksessa 12 päivältä maaliskuuta 1940. Suomi puolestaan sitoutuu vuokraamaan Neuvostoliitolle maa- ja vesialueen Porkkalan niemimaan alueilla laivastotukikohdan perustamista varten sinne. Porkkalan niemimaan tukikohdan maa- ja vesialueen rajat on määritelty tämän sopimuksen liitteessä ja merkitty karttaan (katso liitettä 8 artiklaan ja karttaa 1:100.000).

9. Neuvostoliiton ja Suomen välillä 11 päivänä lokakuuta 1940 tehty Ahvenanmaan saaria koskevan sopimuksen ehdot saatetaan jälleen kaikissa kohdissaan voimaan.

10. Suomi sitoutuu viipymättä luovuttamaan Liittoutuneiden (Neuvostoliiton) Ylimmälle Sotilasjohdolle kaikki sen hallussa nykyään olevat neuvosto- ja liittolaisotavangit sekä myöskin ne Neuvostoliiton ja Liittoutuneiden Kansakuntien kansalaiset, jotka on internoitu ja tuotu väkisin Suomeen, palautettavaksi heidän kotimaahansa.

Tämän sopimuksen allekirjoittamishetkestä kotiuttamiseen saakka Suomi sitoutuu omalla kustannuksellaan antamaan kaikille neuvosto- ja liittolaisvangeille, samoin kuin väkisin poisviedyille ja internoiduille kansalaisille tarpeellisen ravinnon ja vaatetuksen sekä tarvittavaa lääkintähuoltoa terveydenhoidollisten vaatimusten mukaisesti sekä myöskin järjestämään kuljetusmahdollisuudet heidän kotiuttamiseen.

Samanaikaisesti suomalaiset sotavangit ja internoidut henkilöt, jotka nykyään ovat Liittoutuneiden Kansakuntien alueella, luovutetaan Suomelle.

11. Suomi sitoutuu korvaamaan Neuvostoliitolle sotatoimien ja Neuvostoliiton alueen miehityksen johdosta Suomen aiheuttamat vahingot 300 miljoonan dollarin arvosta maksettavaksi kuudessa vuodessa tavaroina (puutavaraa, paperia, selluloosaa, meri- ja jokialuksia, erilaisia koneita). Suomen on myöhemmin myös korvattava ne vahingot, jotka ovat sodan aikana aiheutuneet muiden Liittoutuneiden Kansakuntien ja niiden kansalaisten omaisuudelle Suomessa, jolloin korvauksen määrä on vahvistettava erikseen (katso liitettä 11 artiklaan).

12. Suomi sitoutuu saattamaan jälleen voimaan Yhdistyneiden Kansakuntien ja niiden kansalaisten kaikki lailliset oikeudet ja edut Suomen alueella, sellaisina kuin ne olivat ennen sotaa, samoin kuin palauttamaan näiden valtioiden ja niiden kansalaisten omaisuuden täysin hyvässä kunnossa.

13. Suomi sitoutuu yhteistoimintaan Liittoutuneiden Valtojen kanssa sotarikoksista syytettävien henkilöiden pidättämiseksi ja tuomitsemiseksi.

14. Suomi sitoutuu Liittoutuneiden (Neuvostoliiton) Ylimmän Sotilasjohdon vahvistaman määräajan kuluessa palauttamaan Neuvostoliitolle kaikki sodan aikana sen alueelta Suomeen siirretyt valtiolle, yleisille ja osuustoiminnallisille järjestöille, tuotantolaitoksille ja virastoille taikka yksityisille kansalaisille kuuluvat arvoesineet ja tavarat, kuten tehtaiden ja laitosten koneistot, veturit, rautatievaunut, merialukset, traktorit, moottoriajoneuvot, historialliset muistomerkit, museoarvoesineet ja kaiken muun omaisuuden täysin hyvässä kunnossa.

15. Suomi sitoutuu sotasaaliina luovuttamaan Liittoutuneiden (Neuvostoliiton) Ylimmälle Sotilasjohdolle kaiken Suomen alueella olevan Saksalle ja sen vasalleille kuuluvan sotilasomaisuuden sekä näille maille kuuluvat ja Suomen aluevesillä olevat sota- ja muut alukset.

16. Suomi sitoutuu olemaan sallimatta Saksalle ja Unkarille tai niiden kansalaisille tai niiden alueilla taikka niiden miehittämällä alueilla asuville henkilöille kuuluvan kaikenlaisen omaisuuden (arvoesineet ja valuutat mukaan luettuna), maasta vientiä tai pakko-ottoa Liittoutuneiden (Neuvostoliiton) Ylimmän Sotilasjohdon suostumuksetta.

17. Suomalaiset kauppa-alukset, lukuunottamatta niitä, jotka jo ovat Liittoutuneiden valvonnassa, on asetettava Liittoutuneiden (Neuvostoliiton) Ylimmän Sotilasjohdon valvontaan käytettäväksi Liittoutuneiden yleisten etujen mukaisesti.

18. Suomi sitoutuu luovuttamaan Liittoutuneiden (Neuvostoliiton) Ylimmälle Sotilasjohdolle kaikki Yhdistyneille Kansakunnille kuuluvat ja suomalaisissa satamissa olevat alukset riippumatta siitä, kenen hallussa ne ovat, Liittoutuneiden (Neuvostoliiton) Ylimmän Sotilasjohdon käytettäväksi sodan ajaksi Saksaa vastaan Liittoutuneiden yleisten etujen mukaisesti. Nämä alukset palautetaan sodan jälkeen omistajilleen.

19. Suomi asettaa lisäksi Yhdistyneiden Kansakuntien käytettäväksi sellaisia tarvikkeita ja tuotteita, joita nämä yhteydessä oleviin tarkoituksiin.

20. Suomi sitoutuu viipymättä kansalaisuudesta ja kansallisuudesta riippumatta vapauttamaan kaikki ne henkilöt, joita pidetään vangittuina Yhdistyneiden Kansakuntien hyväksi suorittamansa toiminnan tai Yhdistyneiden Kansakuntien asialle osoittamansa myötätunnon taikka heidän rodullisen syntyperänsä takia, sekä myös kumoamaan kaikki diskriminatoriset lainsäädännöt ja niistä johtuvat rajoitukset.

21. Suomi sitoutuu heti hajoittamaan kaikki sen alueella toimivat hitleriläismieliset (fassisminluontoiset) poliittiset, sotilaalliset ja sotilaallisluontoiset samoinkuin muutkin järjestöt, jotka harjoittavat Yhdistyneille Kansakunnille ja erityisesti Neuvostoliitolle vihamielistä propagandaa, sekä vastaisuudessa olemaan sallimatta tämätapaisten järjestöjen olemassaoloa.

22. Tämä sopimus edellyttää, että muodostetaan Liittoutuneiden Valvontakomissio, joka rauhan tekoon saakka huolehtii näiden sopimusehtojen täytäntöönpanosta ja täytäntöönpanon valvonnasta Liittoutuneiden (Neuvostoliiton) Ylimmän Sotilasjohdon johdolla, viimeksimainitun toimiessa Liittoutuneiden Valtojen nimissä (katso liitettä 22 artiklaan).

23. Tämä sopimus tulee voimaan allekirjoitushetkestä lukien. Tehty Moskovassa 19 päivänä syyskuuta 1944 yhtenä kappaleena, joka luovutetaan Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton hallitukselle säilytettäväksi, venäjän, englannin ja suomen kielellä, jolloin venäjän- ja englanninkieliset tekstit ovat todistusvoimaiset.

Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Hallitus luovuttaa oikeaksi vahvistetut jäljennökset tästä sopimuksesta liitteineen kaikille niille hallituksille, joiden puolesta tämä sopimus allekirjoitetaan.

A. Shdanov

Suomen hallituksen valtuuttamina
C. Enckell, R. Walden, E. Heinrichs, O. Enckell